

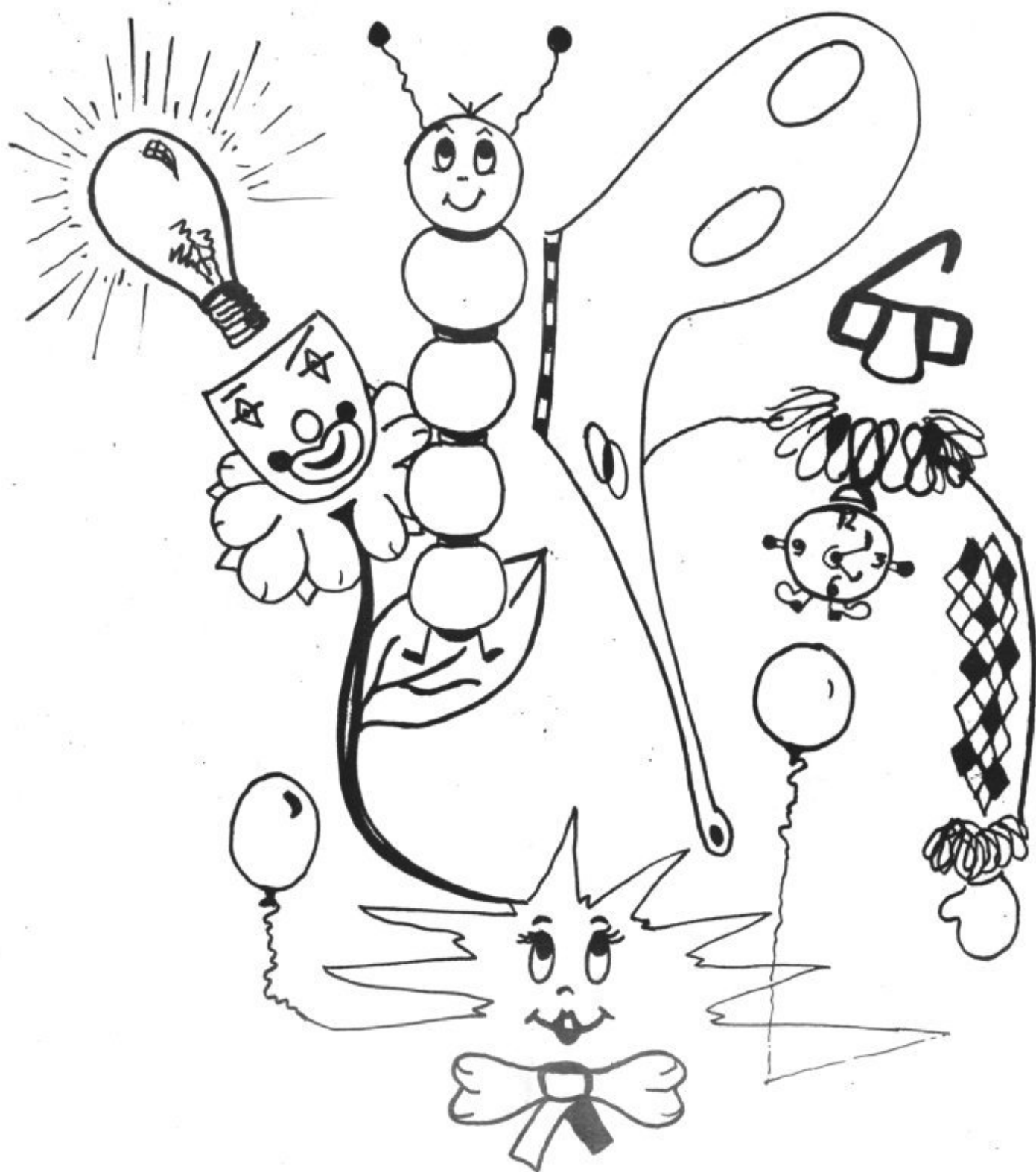
FLOR DE CARD

SANT LLORENÇ DES CARDASSAR

FEBRER DE 1987

Nº 125

Flor de Card

CONCESSIÓ DE LES PLATGES

El tema que més converses mou aquests dies és, sens dubte, el de la concessió de les platges llorencines per vint anys.

Una altra vegada Sant Llorenç ha tornat estar a les primeres planes dels diaris mallorquins i, desgraciadament, com sempre que això succeeix, ha estat per raons ben dissortades per al poble.

I hi ha un fet que no queda prou clar: pareix esser que l'opinió pública està decididament en contra d'aquesta concessió per vint anys. No obstant això, en el ple únicament hi va haver dos regidors que defensaren una postura contrària. Què passa aquí? ¿Com és possible que els regidors siguin representants del poble i en canvi actuïn al revés del que el poble vol? ¿Sap la gent el què vota? ¿Cal-dria fer-se una reconsideració? Per emprar una frase feta podríem dir que "qui molt viu-rà moltes coses veurà".

Per acabar amb aquest tema, del qual ja s'ha dit gairebé tot i que també en parlem a altres indrets d'aquesta mateixa revista, voldríem formular un desig -suposam que és tot el que podem fer- amb el prec de que no ens tracteu d'ingenus: desitjariem que la pròxima vegada que el nostre sofrit poble de Sant Llorenç torni estar a les primeres pàgines dels diaris sigui per una raó més agradosa. Per exemple, si els senyors polítics volen un parell d'idees, per esser un dels pobles amb més cultura per habitant, per tenir més zones verdes per metre quadrat... i aturam la llista perquè sabem que als nostres polítics no els manca imaginació.

UNITAT SANITÀRIA

L'altre tema d'actualitat al poble és ben diferent del primer i té un caire més agrados. Ens referim al començament de les obres de la Unitat Sanitària.

Tan sols volem remarcar que passava d'hora que es fés, però més val tard que mai. Desitjariem que les obres no s'allargassin massa.

Endavant!

Bolletí-revista del Card, Centre Cultural de Sant Llorenç des Cardassar.

Adreça: Carrer de Sant Llorenç, 36

Telèfon: 569119

Número 125

Febrer de 1987

Dipòsit legal: 765-1973

Edita: Centre Cultural Card

Imprimeix: Apòstol y Civilizador (Petra)

Director: Josep Cortès i Servera

Consell de Redacció: Felip Forteza

Guillem Pont

Guillem Quina

Antònia Servera

Guillem Soler

Miquel Sureda

COL.LABOREN

	Darrers dies	Portada
Marian		3
APA		3
Antoni Sansó	Ajuntament	4
Josép Cortès	Zona costera	7
	Sa banda	8
	Eleccions	10
	Espipellades	12
	Batec	14
	Crònica informal	6
Guillem Pont	Campaments	24
	Sant Llorenç, ahir	9
Biel Massot	Música	11
Onofre Jaume	Història	13
Maria Galmés	Demografia	22
	Si lleu...	15
	Comptabilitat	16
Jaume Galmés	Poesia	23
	J.V.Foix	17
	Esports	18
Escola	Cicle inicial	20
Antoni Oliver	Part Forana	20
Objectors	Lo tradicional	21
Xesc Umbert	El temps	
Llorenç Artigues	El còmic	
Bel Nicolau	Distribució	
Andreu Amer	Administració	
Antònia Servera	Secretaria	

NOTA

Els articles apareguts en aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus propis autors.

Acords de la reunió ordinària de la Junta de l'APA:

1.- El Ministeri d'Educació i Ciència ha concedit 1.300.000 pessetes a la Federació d'APA's. S'acorda enviar-los un escrit demanant informació sobre el destí que fa comptes donar a la subvenció.

2.- El vinent dilluns, dia 15 de gener, Esperança Quintana, encarregada del programa d'integració dels nins amb problemes, dirigirà una reunió a les APA's de la comarca de llevant. L'acte tindrà lloc a l'escola de Sant Llorenç.

3.- El mateix dia alguns membres de l'Associació assistiran a la reunió convocada per la Comissió de Festes per parlar de "Sa Rua" i els Darrers Dies.

4.- El Consell Insular de Mallorca ha convocat un concurs amb el títol "El teatre a l'escola" al qual hi participaran alumnes de Sant Llorenç. Ja que tenen l'obra assajada la representaran al cinema de la vila el dia 26 de febrer.

5.- També el dia 26, al col·legi Simó Ballester, de Manacor, hi haurà una xerrada sobre els Consell Escolars per part de l'encarregat del SOAPA -Servei d'Orientació a les APA's-.

6.- El festival pro-viatge d'estudis que s'organitza cada any es farà, si no hi ha res de nou, el dia 13 de març.

- * MATERIAL FOTOGRÀFIC
- * ARTICLES DE LABORATORI
- * FOTOGRAFIES DE MARGALIDA MOREY

S'ESTUDI

General Mola, 11-E
(Baix de's Cos)

Tel. 55 40 78

MANACOR

Ajuntament

QUIN AJUNTAMENT VOLEM?

Pens que la majoria de la gent de Sant Llorenç creu, i amb tota la raó del món, que l'Ajuntament que hem tengut aquests quatre anys no ha estat un bon Ajuntament. Tots tendrem les nostres respostes del perquè no ha funcionat i no vol dir que coincideixin. Per a mi les més importants són que hi ha hagut una manca d'idees, un excés de comandera i una major atenció als interessos particulars de certs polítics que a la bona gestió dels del poble.

I essent aquest un problema greu, lo preocupant és que si la cosa no canvia és bastant probable que seguiguem igual, amb una Corporació que visqui i pensi d'esquena a la gent i al poble.

I no és això el que el poble necessita. Passa d'hora d'aportar idees noves, sense interessos, aprofitant tota la riquesa que tenim i invertint-la en el municipi. I pens que això només es pot aconseguir amb un Ajuntament més eficaç, més àgil i més democràtic.

Més eficaç, perquè ha de viure els problemes de la gent i els ha de donar l'adequada solució. Ha de mantenir uns contactes constants amb els grups culturals, esportius, associacions de veïns... per conèixer els seus problemes. No pot viure tancat dins La Sala i donant l'esquena a la realitat.

Més àgil, perquè ha de dur a terme immediatament tots els acords que fa temps ha pres. No ha de permetre que la burocràcia retrassi les solucions que podrien esser resoltes fàcilment.

Més democràtic, perquè hi ha d'haver una total transparència de la gestió municipal. La gent se n'ha de temer de les coses, ha de sebre on van els doblers, ha de veure que la seva opinió compta. S'han d'eliminar els favoritismes, fent complir la llei a tothom sense mirar raons econòmiques, ideològiques o d'amistat.

Així volem l'Ajuntament del nostre poble, i treballarem per aconseguir-ho.

Antoni Sansó

De tots és sabut que aquests darrers mesos hi ha, a Cala Millor, un moviment de gent que fa passes per aconseguir una major autonomia de la zona costera en relació als ajuntaments de Sant Llorenç i Son Servera. Les deteriorades relacions entre ambdós ajuntaments han motivat, segons ells, que la gestió municipal a la zona hagi experimentat un notable descens, amb el consegüent increment dels problemes que els afecten: orde públic, sanitat, urbanisme... En aquest sentit organitzaren recentment una sèrie de conferències per part del prestigiós periodista, misser i ex-professor de Dret Polític Andreu Ferret, amb l'objectiu de cercar nous camins que millorin la situació actual. De tot això Flor de Card ja se'n va fer ressò a l'editorial del desembre passat i a la revista del gener d'enguany.

Per parlar d'aquest tema i veure en quina situació es troben actualment les gestions, concertarem una entrevista amb en Tomeu Femenias, president de l'Associació Hotelera de Cala Millor, director de l'hotel Castell de Mar i en l'actualitat resident a Sant Llorenç, a la qual s'hi avingué sense posar emperons. Posteriorment, a rel del rebumbori que s'ha armat amb la pretesa concessió de les platges, en Tomeu ens va suggerir la possibilitat de convertir l'entrevista en una xerrada, a la qual també hi assistís n'Antoni Sansó, representant del PSM local i cap més visible de l'oposició a l'esmentada concessió. Nosaltres, naturalment, ens hi avingüem i vet-aquí el que resultà d'una conversa informal que despertà l'interés de la majoria dels altres polítics llorencins, segons es desprèn de la visita que el mateix dia feren als dirigents de l'Associació Hotelera.

-¿Com i quan va sorgir sa idea de plantejar-vos sa possibilitat de separar-vos de Sant Llorenç?

-Quan jo era es batle de Son Servera vàrem començar unes reunions mensuals entre ells hotelers i alguns representants d'es dos ajuntaments. Posàvem damunt sa taula es pro-

blemes que en aquell moment hi havia i els donàvem solució. A cada reunió fèiem un acta i a sa vinent puntejàvem es que ja estaven arreglats. Això se va fer durant una partida d'anys. D'aquesta manera fèiem un seguiment constant de tot lo que no funcionava i Cala Millor se va arribar a posar entre es primers llocs de Mallorca.

No sé per quin motiu aquestes reunions varen deixar de fer-se i, per tant, es control de sa zona se va reduir notablement. Amb sa creació de sa policia conjunta noltros pensàrem que se tornava iniciar un procés d'apropament entre es dos ajuntaments, però quan vérem que se desfeia, arribàrem an es convenciment de que si no mos ne cuidàvem noltros mateixos, ningú no mos treuria ses castanyes d'es foc.

¿Quines passes heu donat en aquest sentit?

-En primer lloc mos hem informat de lo que diu sa llei. Segons va dir n'Andreu Ferret hi ha tres alternatives: crear un nou municipi, que, degut a pertènixer a Sant Llorenç i Son Servera és es que duu més feina i, per tant, en un principi, l'hem descartat; constituir una entitat menor amb una certa autonomia i amb unes certes competències; i transpassar sa zona costera d'un municipi a s'altre. Aquesta darrera és sa més agra i sa que trobaria més oposició per part de s'ajuntament perjudicat. Noltros mos decantam per sa segona i, si vèiem que no anava bé, ja mirariem d'aconseguir sa primera maldament dugués més feina.

Aquests dies pareix que entre Canàries i València estan redactant un projecte de llei de municipis turístics i per ventura seria con-

venient esperar a veure que en surt abans de decidir-mos.

-En una conversa recent que vaig tenir amb en Jeroni Albertí, es va mostrar partidari de plantejar-se una nova reestructuració municipal de tota s'illa. Diu que s'actual distribució de municipis, degut an es moviment de gent dins sa mateixa illa i a s'immigració de peninsulars i estrangers, no se correspon amb ses necessitats actuals. ¿Que hi trobes tu?

-Crec que té raó. No és lògic que un poble de 3.000 habitants se n'hagi de cuidar d'una zona que en s'estiu en té més de 35.000. De totes maneres, ara per ara, noltros no cercam sa independència, sinó que ses coses funcionin millor. Si això se pot conseguir amb una certa autonomia mos donarem per satisfets. De totes maneres, com que en aquesta legislatura ja no hi ha temps per dur-ho envant, crec que lo millor seria esperar aquest projecte de llei que hem dit abans.

-¿Sou ets hotelers tots sols es qui vos moueu, o heu tengut contactes amb altres associacions de sa zona?

-Es qui ho varem moure varem ésser noltros, però hem tengut contactes amb sos comerciants, bars i restaurants i ara pensam constituir una comissió que se'n cuidi.

-I el PSM ¿què hi diu?

-Que lo que hi manca és una bona gestió per part de s'Ajuntament. I no només a Cala Millor, sinó a tots es nuclis urbans d'es terme municipal. S'única solució que hi veig és que se formi una majoria estable que mantengui uns contactes constants amb totes ses associacions d'es municipi. S'hauria de potenciar sa creació d'associacions de veïns a Sant Llorenç, Son Carrió i a ses zones costeres i podríem tenir un contacte directe amb sos habitants de cada lloc. Un altre aspecte que falla són ets interlocutors. Ses persones que fan d'intermediaris entre Cala Millor i s'Ajuntament donen una informació que no és sa que tocaria. D'aquesta manera Cala Millor està fugint de

ses mans a s'Ajuntament, tant en so tema de sa policia com en so de s'urbanisme. Estic d'acord amb en Tomeu que una major autonomia podria solucionar bona part d'es problemes que avui té Cala Millor. Crec que seria millor això que sa creació d'un nou municipi.

A partir d'aquí la conversa va girar entorn de les platges. En Tomeu estava interessat en saber l'opinió de n'Antoni en un tema que els afecta tan directament. Pensava, preocupat, que hi havia una soterrada intenció de canviar l'actual concessionari de la de Cala Millor. I dic preocupat perquè n'Agustí, segons opinió dels hotelers, manté la platja en bones condicions i col.labora de bon gust en altres quefers de la zona. Després d'explicar-li que no era aquesta la seva intenció, li exposà la seva proposta: que s'espera a que acabi l'actual contracte, que es concedeixin per 4 anys prorrogables si el servei és bo i que es nivellin els preus entre sa Coma i Cala Millor.

En Tomeu, veient que les propostes de n'Antoni eren raonables, no va posar cap emperò en subscriure-les i es va mostrar disposat a seguir mantenint converses periòdiques amb ell per tal de millorar la gestió de l'Ajuntament a la zona costera.

En resum, una agradosa, aclaridora i profitosa vetlada, mostra inequívoca de que parlant s'entén la gent.

Josep Cortès

13 anys de campaments

FLOR DE CARD -6- (30)

UNA EXPERIÈNCIA EDUCATIVA

MENORCA - 1981

El campament a Menorca era una mena d'espineta que ens havíem de treure. Sense que vulgui insinuar que representàs una obsessió, havíem de superar el fracàs de l'any 74.

La realització del "campament volant" representà una experiència didàctica interessant, tant a nivell de nins com de monitors.

Potser la paraula més definitiva seria la de "aventura": partir i afrontar realitats a mesura que anaven sorgint.

Ara mateix record a Sant Agustí ("homes són voluntats") i m'espanta la capacitat i la resistència que poden mostrar els cossos de les persones, independentment de l'edat (en Joan Baptista solament tenia 4 anys) així com la capacitat d'adaptació i el desconeixement dels límits corporals (mancaça que, adesiara, ens fa cometre errors de suposició).

Si hagués d'esbrinar una definició, no podria dependre del mot bany:

* Bany de natura, d'adaptació constant a un nou indret, a una nova casa (el món és canastra), als ullastres de Cales Coves, a l'arena de Macarelleta, al sol de Ferreries o a l'im-

Cala Sequer: un bell record i un niu d'experiències.

borrable sensació de l'oasi del barranc d'Algendar.

* Bany de relacions, monitors desproblematitzats i tots lluny de la seguretat que comporta "saber" que a pocs minuts de camí hi ha gent que coneixes i estimes. Tot és igual però alhora diferent.

* Bany d'assentament de pensaments i accions. En els moments estrets és quan més es demostra la realitat que viuen les persones. Llavors te n'adones de la "feina" dels campaments; quan pots palpar que la broma o el crit fora de to, el rebuig sistemàtic de responsabilitats, l'explosió d'actituds egoistes en detriment del grup... es donen fonamentalment en nins "no acostumats" als campaments.

Un petit moment, una anècdota... a vegades, bastà per ben pagar un bon grapat de dies d'entrega i treball.

LA IMAGINACIÓ

La lectura de Rodari, un dia o l'altre, havia d'incidir directament en la vida dels campaments. La imaginació, la creativitat, l'ús i la recreació dels diferents llenguatges, tingueren el moment més àlgid en el campament de l'any

Els campaments, cosa de tots.

81. L'audio-visual, la invenció, il·lustració i edició de contes, l'aplicació de llenguatges i signes particulars, les ombres xineses, la màgia del joc continuat dia rera dia fou l'objectiu i la tònica del Cala Sequer-81.

No sé si els nins tenen en el record conscient alguns trets i/o anècdotes, però, n'estic ben convençut, la tasca desenvolupada no resultà debades. No sé si s'ha manifestat o si es manifestarà, però hi és. I tot considerant que, moltes vegades, amb l'excusa de treballar la creativitat, es "creen" molts de disbarats i ximpleries.

I s'ha d'incidir altra vegada en la força del "contexte" -immersió en la natura-, la força de l'"ambient" -desproblematitzat i creatiu- i la força del grup.

Potser hom peca de fatigós, però s'ha de repetir altra vegada que la força de l'experiència dels campaments a Sant Llorenç descansa sobre la feina i la mútua confiança de tot un grapat -ample i divers- de gent.

El "tots a una" a l'hora d'arreglar fons

per superar les imprescindibles necessitats econòmiques, les "ofertes" de dedicació, els còmodes costums a que tots estam avesats... impliquen una "força" destacable.

Hom arriba a pensar que la indiferència de les institucions locals no sempre és negativa. O si es vol d'una altra manera, podem recordar aquell vell acudit que assenyala que s'estima allò que costa i comporta esforç.

A nivell d'anècdota, i malgrat la distància que representa a nivell de "línia filosòfica" dels campaments una tirada de coloms, record l'entusiasme i el treball de tot un grup de pares. I tot per resoldre unes "necessitats" que altres havien manifestat.

És evident que les circumstàncies empenyen postures i accions, de la mateixa manera que tots -uns més i altres manco- empenyen determinades circumstàncies que poden possibilitar l'acció o la passivitat.

Guillem Pont

Sa Banda

Segons consta en el reglament que a tal fi es va redactar, el dia 20 de gener de 1887 es va crear de manera oficial la primera banda de música del poble. Dic de manera oficial perquè és lícit pensar que si volgueren posar en orde i per escrit tot el que tenien és perquè la banda ja devia funcionar d'abans, encara que fos sense reglament i d'una manera informal. Corrobora aquesta suposició el fet de que en els propis estatuts ja figuràs, a l'article 1er, el nom del qui havia d'esser el primer director: n'Antoni Ballester. Si era prou important com per incloure'l en els estatuts és perquè ja havia dirigit abans.

Diu el reglament que hi havia tres classes de socis: els fundadors, que eren propietaris de tot el material de la banda (Si se n'hi volia afegir qualcun calia inventariar-ho tot i pagar la part proporcional), els eventuais, que únicament pagaven la quota mensual però no tenien part en el material ni el dret de votar, i els de mèrit.

Entre els deures dels associats destaca la obligatorietat d'assistir als assaigs amb puntualitat -al toc de queda-, tant és així que els retards eren multats amb mig velló si no passaven de mitja hora, i amb un de sencer si passaven. Si l'absència era a una

funció i no estava justificada, la multa pujava a dos vellons.

Les quotes mensuals, tant dels socis fundadors com dels eventuais, eren de 10 cèntims.

La disciplina era molt estricta, ja que si un soci no obeïa els ordres del director o de la Junta Directiva era amonestat seriosament, però si reincidia se l'expulsava de la societat i perdia tots els drets.

Entre els avantatges hi figura que cada soci tenia dret a una serenata anual, però si s'havia de dur a terme fora del casc urbà, se n'havia de cuidar dels carruatges per transportar el material.

Dels beneficis es destinava una tercera part a la societat, una dècima al director i la resta es repartia entre els músics.

Es coneix que fa cent anys la "política" ja era motiu de bregues i desavinences, ja que l'article 22 assenyala taxativament que "queda terminantment prohibit el mesclar els assumptes de la Societat amb "política".

A l'hora de redactar el present reglament, la Junta Directiva estava composta per:

President: Gabriel Carrió
Secretari: Bartomeu Vaquer
Depositari: Antoni Sureda
Vocal: Jaume Sureda
Porter: Bartomeu Sureda

Extracte a càrrec de Josep Cortès

No hi ha dubte que don Andreu és un personatge popular. Es un d'aquells pocs llorencins que, avantposant el "don" al seu nom propi queden completament identificats. No cal especificar que es tracta de don Andreu Galmés, el metge, el senyor de Calicant. Tot això hi és de demés. D'andreu's n'hi pot haver molts, però de don Andreu, a Sant Llorenç, només se'n coneix un.

A mi, tant per la fesomia com pel posat irònic i com a despistat, sempre em recorda el Walter Matthau de "Primera Plana". Sembla que visqui en un món diferent del nostre, que "passi" dels trulls quotidians que preocupen a la majoria dels mortals. Em va confiar, riguent, que sols no havia dit a la seva dona que es presentava a les eleccions. Ho va haver de sebre per la criada, que, tota algurada, li va demanar a veure si era ver que volien fer batle a don Andreu.

Gran afeccionat a l'arqueologia, va posar Valèria a una filla seva en recordança del mosaic de la nina "Baleria" trobat a la basílica paleocristiana de Son Peretó, i ara recomana que el seu nèt sia batiat amb el nom de Héctor perquè admira l'heroi que morí lluitant contra Aquil·les a la guerra de Troia.

-Don Andreu ¿què farà un homo com vostè dins un ajuntament com aquest?

-Frenar. Me dedicaré a frenar tot lo que no sigui legal.

Perquè es rumoreja que don Andreu anirà de cap de llista per Unió Mallorquina. No és que la cosa estigui completament decidida, de fet, fins a començaments de març el comitè local no ha de prendre tan delicada decisió. En aquest sentit un dirigent del partit em va pregar que remarcàs -i així ho faig- que aquestes opinions de don Andreu eren exclusivament a títol personal i que no representaven el punt de vista del partit.

-Don Andreu.

-Mana.

-¿Com és que se va apuntar a Unió Mallorquina i no a un altre partit? ¿Què tenen es regionalistes que no tinguin ets altres?

-Perquè aquell de Son Carrió m'ho va remoure. A jo m'hagués agradat més fer una llista d'independents, perquè sa gent, a Sant

Llorenç, no va de partits, però me varen punyir i vaig acceptar. A més es d'Unió Mallorquina se varen oposar a lo de ses platges i jo també ho trob un abús.

Don Andreu té 77 anys. Segons ell guanya de tres dies al president dels Estats Units, en Ronald Reagan. No obstant això assegura que no li fa gens de por aficar-se dins tot aquest trull de la política.

-¿No se troba un poc vell per aficar-se dins tot aquest trull de sa política?

-Es contrariés és s'únic defecte que me troben. Que som un poc vell i un poc intel·lectual, però no me fa gens de por. Jo només en tenc quan somni, de por, i a demés, si llavon- ses no m'agrada lo que fan aplegaré es trastos i me n'aniré.

Home preocupat per l'economia domèstica, renya la meua dona perquè deixa les llosques massa llargues. "Fan fumera", diu. Considera que l'Ajuntament ha tucat massa dobbers donant coca i sobrassada i que s'haurien d'estalviar les despeses públiques. En aquest sentit té una proposta força original -crec que és el millor qualificatiu que podríem utilitzar si no volíem ferir susceptibilitats- per solucionar el problema de la canalització de les aigües:

-Jo posaria un parell de preses d'aigo repartides per tot es poble i que sa gent, amb una manguera omplís sa cisterna. Valdria molt més poc i en sortiríem més aviat. Si vo-

Col·laboració

lem estoviar hem d'anar a lo barato.

I si un es pensa que és aquesta una resposta espontània i fruit de la improvisació va completament equivocat. Don Andreu ho té tot previst i quan li planteig el perill de que hi hagi infeccions no s'ho pensa dues vegades:

-Ses infeccions no vénen per s'aigo, sinó per sa maonesa, que ses dones en fan molta i llavonnes la guarden dins sa gelera. Si volen tenir s'aigo controlada que la facin mirar a s'apotecari i que hi tirin lleixivet. ¿No yeus que si posàvem ses aigos hauríem d'alçar es carrers i estariem més de mig any sense poder passar?

Solucionat definitivament el problema de les aigües netes, reclam la seva opinió sobre els clots negres, les filtracions i les despeses que ocasiona als veïnats el fet d'haver-los de buidar cada dos per tres. Naturalment, també té la solució adequada:

-Que s'Ajuntament compri un depòsit d'aquells que duen una bomba i que, en sa nit, els buidi. Així no valdria gaire i evitaríem ses filtracions, que n'hi ha molts, de clots negres, que estan mal fets.

I la conversa continuà girant entorn d'altres propostes que fa comptes incloure en el programa electoral, si és que té la desgràcia, segons ell, d'esser elegit cap de llista, propostes que, invocant el secret professional, no estic autoritzat a revelar perquè "llavonnes es contraris me copiaríen".

En resum, una xerrada força interessant, sobretot per haver tengut l'ocasió de conèixer una mica més les intencions d'un dels possibles candidats a batle a les vinents eleccions municipals.

Josep Cortès

SOTA EL SIGNE DE LA MÚSICA

És normal, en certs casos imprescindible, que Música i Poesia vagin plegades, en íntima unió. Molt sovint han resultat gairebé inseparables al llarg de l'esdevenir històric. Hi ha hagut èpoques durant les quals no es podia concebre l'ús d'una sense la presència de l'altra.

Poesia i Música és, precisament, el que trobam arreu de l'obra d'un mallorquí il·lustre, d'aquell Mestre en Gai Saber que fou Mn. Bartomeu Barceló.

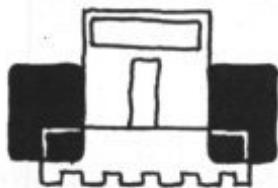
Just a punt de sortir un llibret sobre el Fet Musical a Felanitx, m'he dedicat a recercar il·lustracions sobre el tema dins l'Obra Poètica de l'esmentat personatge. I les referències que dedica a la música són nombroses. El títol del present article -tret d'una sèrie seva- n'és un exemple. A més d'aquest, en trobam molts d'altres que van des del tractament particular a l'universal, del concret a l'abstracte, del físic a l'espiritual: des de la dansa de Sant Joan Pelós al concert de Pau Casals, de la semblança de l'anònim director de coral a l'obra pianística de Mompou interpretada per la seva filla, del tríptic a les mans de l'arpista a l'evocació de la "Salva Regina" del també felanitxer Rafel Vich.

Precisament d'aquest darrer en vull extreure una estrofa que encara que sigui referida a l'obra d'aquell compositor pot resultar perfectament vàlida per definir l'esperit dels pobles que vieun llur Fet Musical, d'aquells que estimen la Música, la tenen present i la valoren. Diu així:

"Ja no moriries mai;
t'immortalitza ella sola,
damunt el temps que s'escola,
vencedora de l'espai"

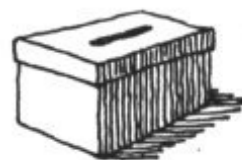
Versos amb ànima que transformen l'essència interior, aquella sensació sovint difícil de definir, convertint-la en paraula, fent-la entenidora, magnificant-la... i això, sempre, sota el signe de la Música.

Biel Massot i Muntaner
Gener de 1987

Per esser com ets altres sempre hi som a temps.
Gràcies an es titànics esforços de sa nostra il·lustríssima Corporació per aconseguir s'exclusivitat, Sant Llorenç ja és s'únic municipi turístic de Mallorca que no té normes subsidiàries aprovades (DM 3.II.87). Alcem sa copa per celebrar tan gloriós aconeteixement! Salut!

A ses primeres, quatre, a ses segones, sis i a ses terceres, set.
An aquest pas a l'instant arribarem a presentar onze llistes per omplir ses onze cadires de La Sala!
¿Vos ho haguéssiu pensat mai, en temps d'en Franco, que hi hauria prop d'un centenar de llorencins que pretenguessin dur ses riendes de la vila? Jo no.

Per demostrar an es llorencins que es polítics, en haver-los de mester, s'aferren a qualsevol cosa, es Molt Honorable President de sa Comunitat Autònoma en Gabriel Cañellas va venir a la vila, se va arromangar i va posar sa primera pedra de s'unitat sanitària local.
Si tot s'esplet d'acompanyants que va menar haguessin fet altre tant, en lloc de badar mans aplegades, a hores d'ara és ben segur que ja tendríem es buc enllestit.
No varen fer lo mateix an es refresc, no!

I com que sa pedra era buida, aprofitaren per aficar-hi dedins un pot de vidre amb un paper que deia:

"Aquesta pedra, la primera de la Unitat Sanitària de Sant Llorenç des Cardassar, la va posar el M. Hble. Sr. President de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, Gabriel Cañellas i Fons, dia 14 de febrer de 1987, essent Batle-President de l'Ajuntament el sr. Bartomeu Brunet i Riera i regidors: (i segueix sa teranga pertinent)".

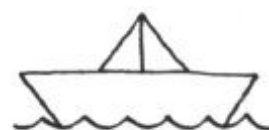
Si ve una altra torrentada abans de començar ses obres l'hauran d'anar a cercar per ses costes de Cabrera!

No crec de cap manera que sigui ver que n'Ignasi hagi dit: "M'estim més no apuntar gent an el PSOE perquè llavonses s'ompliria de forasters i jo perdria es maneig".
Això seria anar contra es propi partit i tothom sap que n'Ignasi sempre s'ha destacat per s'enorme impuls que ha donat an el PSOE local, sobretot d'ençà que està dins s'Ajuntament.

Com que en es ple de ses platges en Toni Cuc s'allargava, es batle li va dir que acurçàs, que tanmateix només repetia lo que havia dit diumenge passat a Sa Rectoria.

-Però com que no n'hi havia cap de voltros, vos ho torn repetir perquè ho sentigueu de primera mà-, li va respondre en Toni.
I tothom se va posar a riure.

¿A voltros vos pareix que es polítics llorencins, ara que han passat es darrers dies i n'hi havia per triar, hauran aprofitat per comprar ses fresses que han de menester per sa campanya electoral?
¿Creis que podran resistir sa Corema de no fer falses promeses?
Un resposta encertada, 5 punts; dues respostes encertades, 10 punts.
Premi!

Si tres o quatre mesos abans de ses eleccions se't presenta un tema impopular, com pot esser, per exemple, concedir ses platges per vint anys, com que et pot fer perdre qualche vot, has de procurar passar amb cançons an es qui et punyen.
Es darrer mig anys només has de fer lo que toca. An es duros, no passis pena, ja tendràs tres anys grossos per fer-los.
És una gentilesa de PROPOLOSA.

Josep Cortès

A partir d'aquest mes iniciam la publicació d'una "Història de Sant Llorenç" que va escriure, Déu sap quants d'anys fa, don Onofre Jaume, "es capella Joi".

Com és natural, hi haurà gent que no estarà d'acord amb el que s'afirmi, perquè ja se sap que hi ha moltes maneres d'enfocar, contar i interpretar la història, però pel simple fet d'haver estat escrita per un llorenç, creim que ja està justificada la seva publicació.

Heus-la-ací.

PREHISTÒRIA

La nostra comarca, en temps primitius, fou de les més poblades de Mallorca. Ho proven els vestigis que ens deixaren els primers pobladors. Només en nostre terme municipal que posseïem en 1887, de tres parts dues del terme eclesiàstic, es compten més de 100 talaiots, enriquits amb nombrosos trobaments arqueològics: pedres, ceràmica, osaments, ferro i coure.

Els talaiots, que eren les primeres morades dels primers homes de Mallorca, sols ens queda un de sencer su-ran de la Marineta, no molt lluny de la Cala de S'Illot.

Els nostres agricultors, afamats de terres, no pogueren suportar que aquells clapers de gegant, tresor de nostra terra, ocupassin tant de lloc i els varen enderrocar fent desaparèixer, sense que se'n temessin, un dels més preuats vestigis d'antigor.

Els trobaments arqueològics de procedència certa en nostre terme permeten afirmar l'existència de l'home en anterioritat a l'edat de bronze, aproximadament devers 2000 anys ans de Jesucrist.

En aquesta primarenca edat, que degué ésser forçosament llarga degut al nombre grandios d'estacions fins ara descobertes, notem que l'home primitiu i ans de la construcció dels talaiots, habitaven en coves naturals. Però no ens preocupem d'aquestes ja que en tot el nostre terme sols sabem l'existència d'una d'elles: no molt lluny de Ses Voltes, on s'ha trobat un cadàver en un dels forats d'aquesta cova i en la part de més en dintre tapada amb una llosa, tot petrificat, es va trobar aquest cadàver. Afirmem i remarcuem l'existència del talaiot de Lluccamar, grandios per les seves dimensions i per la seva capacitat. Quan un es trobava, fa uns quants anys, al bell cim d'aquest clape-

rot, pensava en el significat, puix era com trobar-se en una molt alta talaia des d'on es dominava tota extensió. Des d'aquest turonet de Lluccamar degueren vetlar els nostres primers habitants els seus enemics de dintre i de fora.

Afirmem tan sols l'existència del talaiot de Lluccamar perquè el tenim quasi dins el poble, uns 500 metres des de les afores. A aquest l'hem vist, l'hem recorregut, l'hem vist desaparèixer a cops de martell de l'amo en Joan Ferrer Nadal de Sa Blanquera. Lluccamar, del llatí "lucus" i "Jhamar", nom del sarraí propietari d'aquesta possessió.

El poble té per nom Sant Llorenç del Cardassar, perquè un català, quan va saber que s'havia d'edificar un poble, vingué de Barcelona i comprà el Cardassar i Sa Blanquera, lloc que ocupa avui el nostre poble. Aquest català era influent, llavors, i li posaren el nom d'ell tenia per nom Llorenç Valls de Padrines. El Cardassar era un turonet ple de cards, fora de la possessió de Son Vives, més bé pertaneixent a Sa Blanquera. Des de temps sens recordança li havien posat el nom del Cardassar per l'abundància de cards que hi havia. És freqüent que dins una mateixa possessió

català era influent, llavors, i li posaren el nom d'ell, ja que ell tenia per nom Llorenç Vall de Padrines. El Cardassar era un turonet ple de cards, fora de la possessió de Son Vives, més bé pertaneixent a Sa Blanquera. Des de temps sens recordança li havien posat el nom del Cardassar per l'abundància de cards que hi havia. És freqüent que dintre una mateixa possessió donin un nom a tots els turonets, a tots els pinars i a tots els petits valls. Encara tenim dintre la mateixa possessió el puig de Ses Fites, el comellar d'en Cotà, etc.

(Continuarà)

AUTOESCOLA
CARDASSAR

major, 22

CONCERT

El dia 31 de gener va tenir lloc, a l'hotel Castell de Mar, un excel·lent concert de piano a càrrec del pianista mallorquí Joan Moll.

A l'acte, que estava inclòs dins el programa "Un hivern a Mallorca", hi assistiren unes 150 persones, la majoria de les quals estrangeres, i s'interpretaren obres de Von Weber, Chopin, Turina, Granados, Falla, Albéniz i dels mallorquins Capllonch i Thomàs.

TAL DIA COM AVUI

El dia 2 de febrer va fer trenta-un anys que va començar a caure una forta nevada damunt el poble, tan forta que va donar nom a l'any. A partir de llavors, el 1956 és conegut per "s'any de sa neu".

SENYORETS

3 de febrer.- Per sant Blai, advocat contra el mal de coll, es va fer la tradicional bendició dels "senyorets", i s'untaren d'oli les nous de les persones que desitjaven la protecció del sant.

Els pagesos aprofitaren per sembrar els alls, que diven que no hi ha dia millor.

TRANSFORMADOR

6 de febrer.- Avui fa tres mesos que es va calar foc el transformador de vora el Pou Vell. Els de GESA tancaren el carrer per ar-

reglar-lo i a hores d'ara encara no sabem quin temps es torbaran a fer-ho. No hi estaria de més una punyideta per part de l'Ajuntament, que els veïnats ja comencen a estar empipats.

PLATGES

Davant unes 80 persones n'Antoni Sansó, el dia 15 de gener, va exposar públicament el seu punt de vista sobre la concessió per vint anys de les platges llorencines.

Després d'insinuar que hi havia possibilitats de corrupció, va convidar els assistents al ple que s'havia convocat per al migdia del dimecres vinent.

Entre el públic no s'hi trobaven els capdavanters del PSOE, del CDS ni de AP.

NOU COMITÉ DEL CDS

El dia 5 de febrer els militants del CDS reunits en assemblea general elegiren els nous membres del comitè local. Són aquests:

President	Mateu Gayà
Vice-president	Mateu Domenge
Secretari	Miquel Sureda
Tresorer	Joan Sureda
Vocals	Bernat Brunet
	Bartomeu Mestre
	Antoni Font
	Bartomeu Pont
	Bartomeu Riera
	Antoni Servera
	Pere Umbert

Com es veu, la idea era combinar gent nova amb altra que ja té experiència política.

Enhorabona a la nova junta.

UNITAT SANITÀRIA

El dia 14 de gener es va posar la primera pedra de la que en el futur serà la unitat sanitària local. A l'acte hi varen assistir el president Gabriel Cañellas, el conseller de Sanitat, Sr. Oliver i altres personalitats polítiques, a més, naturalment, de gairebé tota la corporació llorencina.

La festa, acompanyada per la banda de música, va desper-

tar la curiositat de la gent i acabà amb un refresc a Sa Rectoria.

S'espera que, a darreries d'any pugui entrar en funcionament.

PARTIT CONSERVADOR

Aquest mes fa 77 anys que es va constituir a Sant Llorenç el Partit Conservador. Tenia la seu al número 2 del carrer Major i la seva Junta Directiva estava formada per:

President, Joan Soler Riera
Vice-President, Llorenç Bauçà
Secretari, Joan Ferrer Juan
Vice-Secretari, Gabriel Sansó Galmés
Depositari, Jordi Pont Riera
Vocals, Pasqual Girart Gelabert i Llorenç Llinàs Melis.

HOSPITAL

El dia 24 de febrer el Conseller de Sanitat de la Comunitat Autònoma, Sr. Gabriel Oliver, va reunir tots els mitjans de comunicació de la comarca per fer-los saber que, segons un recent Orde Ministerial, no està prevista la construcció d'un hospital de la Seguretat Social a Manacor.

Encara que es planteja la possibilitat de construir-ne un per part de la Comunitat Autònoma -i només és una remota possibilitat-, la realitat és que els residents d'aquesta banda de l'illa hauran de seguir passant una hora de cotxe per esser atesos de qualsevol malaltia que se surti de lo corrent.

PATRONAT DE MÚSICA

A la reunió del Patronat Municipal de Música celebrada el 24 de febrer, en vista de que fa 100 anys que es va fundar la Banda al poble, es va acordar commemorar l'esdeveniment amb una "Setmana Musical", que probablement es durà a terme la segona quinzena d'abril.

Entre els actes que es proposaren figuren concerts de l'orquestra Ciutat de Palma, una coral i la banda del poble, una exposició d'instruments, una conferència i la construcció d'instruments populars a l'escola.

Demografia

NAIXAMENTS

Elisabet Espases Caldentey va néixer a Sant Llorenç el dia 23 de gener. És filla d'en Miquel i na Isabel. Enhorabona.

En Cristóbal Javier Guerrero Sánchez neix a Cala Millor el dia 17 de febrer. Els seus pares són en Cristóbal i na Joana.

NOCES

En Bartomeu Lluïl Mestre i n'Aina Maria Umbert Planiol feren l'esclafit dia 24 de gener a Sant Llorenç. Salut!

DEFUNCIONS

N'Antònia Brunet Llodrà, na "Robina", era casada i va morir a Sant Llorenç el dia 9 de febrer a l'edat de 58 anys. Al Cel sia.

Maria Salas Llinàs, madò "Gorriona" mor a Sant Llorenç el dia 20. Era casada i tenia 75 anys. Que la vegem en el Cel.

Na Isabel Sureda Melis "Tarrossona", viuda, va morir a Sant Llorenç el dia 23 a l'edat de 87 anys. Descansi en pau.

Maria Galmés

-Venga, venga, conta-m'ho, que tot hom en parla i jo no puc dir ni pruna!

-Hi havies d'haver anat, home, només hi mancaves tu. I això que el batle havia posat el ple hora de dinar i no havia fet fer crides perquè no hi comparegués ningú, però com que n'Antoni Cuc en va parlar a Sa Rectoria, per la ràdio, pels diaris i a la televisió, la gent estava endarrer. Al saló d'actes no l'haviem vist tan acaramullat d'ençà dels plens de Sa Punta. No i hi havia gent de tot pelatge: calamillorers, llorencins, uemistes, pesemeros, lliberals, cederos... Pareixia festa grossa!

-Ja em sap greu no haver-hi estat! I què va passar?

-Pràcticament només va xerrar n'Antoni. Als altres -llevat d'en Pere i en Mascaró- sols els sentírem per boca del secretari quan va llegir un paper que havien signat conjuntament el PSOE, AP, CDS el batle i n'Antoni Ordinas. Va començar fent menció de les admirables cabrioles polítiques que havia donat n'Ignasi, sobretot en assumptes de Sa Coma i digué que no és que la política sigui bruta, sinó que són els polítics els qui l'hi fan.

-Que no hi fa feina, n'Ignasi, per Sa Coma?

-Sí, és el subdirector d'un hotel d'en Moll, el qui vol dur les platges.

-Ah!

-Va basar la seva oposició a la concessió en tres aspectes: en el primer argumentà que si el contracte actual no acabava fins a començaments de l'any que ve, no hi havia cap raó que justificàs l'haver de rompre'l i exposar-se a una demanda judicial per part del concessionari actual. Si el problema estava resolt per enguany era més indicat deixar que fos la vinent Corporació la que atorgàs la concessió. En el segon considerava ridícul que pagassin 4 milions per Sa Coma i 12 per Cala Millor, quan és prou sabut que d'aquí a poc temps ambdues platges tendran més o manco el mateix nombre de places hoteleres. -¿Per què, idò, hi ha d'haver aquesta diferència de preu a favor del concessionari de Sa Coma?-, es demanava. Quant al tercer punt, ja que la Xefatura de Costes cedeix l'explotació de les platges per un any, no sembla lògic que l'Ajuntament vulgui re-llogar-les per vint, ja que si un dia decideix cuidar-se'n ella mateixa -la Xefatura-, l'Ajuntament hauria d'indemnitzar als concessionaris el que s'hi hauria invertit, i hi ha piques que arriben als 120 milions d'inversió.

És un risc que l'Ajuntament no té perquè haver de córrer. Davant-tota aquesta argumentació i per evitar que algú pogués haver inflat el pressupost per si s'estrevenia el tercer cas, va demanar que el tema quedàs damunt la taula en espera d'un detallat informe econòmic.

-I com és que no esperen en haver acabat el contracte?

-Pensa que d'aquí a tres mesos hi haurà eleccions i és bastant probable que alguns dels qui avui són regidors, a començaments de l'any que ve ja no pintin res per la Sala...

-Vols dir que...?

-Exactament! Jo no hi veig altre motiu. El que no pareix ver és que els que s'han de tornar presentar no vegin que a la gent li ha caigut tort tot aquest embull i que, d'aquí a tres mesos, pot ser que encara se'n recordin a l'hora d'anar a votar.

-I els altres no varen dir res?

-Ja t'he dit que donaren un paper al secretari perquè llegís la resposta.

-¿I l'havien escrit allà mateix, a lo aviat?

-No, ja el duien redactat i signat quan va començar el ple.

-¿Abans de sentir en Toni ja duien la resposta feta!?

-¿No saps tu que els nostres regidors no tenen cap d'allà?

-I què deia?

-Que fins ara ningú no havia remugat, que si ho llogaven per pocs anys no seria rendable per als concessionaris, que un o dos es poden vendre però deu ja sortiria massa car, que ells pretenen llevar mals-de-cap a la Corporació vinent, que n'Antoni el que vol és imposar la seva dictadura per crear el caos administratiu i aconseguir que tot vagi malament i per això practica el terrorisme administratiu i polític...

-Sagrades! Aquest al·lot és perillós! No sé si convendria que el cabo el tancàs a la presó! I com el duu a terme a aquest terrorisme?

-Supòs que fent declaracions explosives i presentant propostes-bomba...

-I n'Antoni, què va dir?

-Que no diguessin beneitures, que ell just es mantenia en el mateix lloc que fa un any, quan presentaren conjuntament la moció de censura. Si ara els altres havien canviat perquè els convenia que no volguessin carregar-li el mòrt a ell, que ja va passar el mateix en el tema de Sa Punta de n'Amer i de l'abocador de fems: al principi només era ell que defensava la no urbanització de Sa Punta i el canvi d'ubicació de l'abocador de Son Ribot, i a poc a poc els altres s'hi anaren afegint quan veren que l'assumpte era impopular.

-I no li contestaren?

-Sí, en Pere de Son Vives, alçant la veu considerablement, li va replicar que en el tema de l'abocador es volia apuntar un "tanto" que no li tocava, ja que sempre havia estat ell el qui havia anat davant. Acabà la seva intervenció acusant-lo de que ell únicament anava a l'Ajuntament a fer política.

-I un polític, a l'Ajuntament, que no és política el que ha de fer?

-Per ventura seria més indicat anar a fer calça o una partida de tuti...

-O a porgar fum! I li va contestar?

-Sí. Li va dir que no li volia restar mèrits, però que a l'hora de votar ell havia estat l'únic que s'hi havia oposat.

-Mare Santíssimeta! Sí que ho va esser entretengut! ¿És així, idò, que tots varen fer un cos contra n'Antoni?

-No. En Miquel Coll, d'Unió Mallorquina li va fer costat i també va demanar que quedàs damunt la taula en espera d'un detallat

informe econòmic.

-I el batle, no va piular?

-Sí, va demanar al públic que no fes tantes mamballetes a n'Antoni i que no pitàs als altres, que allò era una casa seriosa i així no ho semblava gaire. Al final, amb molt bon criteri, va optar per deixar-ho damunt la taula i comanar els informes que li sol·licitaven.

-O feia lulea, la gent?

-Una cosa de no dir. Varen interrompre n'Antoni 5 o 6 pics per fer-li mamballetes i quan el secretari llegia el manifest del CENTRE-SOCIALISTA-POPULAR pegaven potades i feien uuuuuh!

-S'ha tornat animar el trullet, ara que s'atraquen les eleccions!

-Sí. I lo que s'animarà!

Josep Cortès

Poesia

Ferotgement ha mort el desencís
i ha reeixit el Bell
dins un esguard callat
però eixordador alhora
d'una amant de la nit intensa.

Jaume Galmés

CLÍNICA VETERINÀRIA

Hernán Cortés, 3
MANACOR
T. 554265

Burgues, s.n.
FELANITX
T. 581579

Dues pinzellades sobre...

J. V. Foix

"Vull adreçar-me doncs, i franc, als qui investiguen en els comellars de la poesia per amor del Bell -o del Rar!- no pas als historiadors de la literatura amb atribucions de crítics i refusats per la divina presència"

J.V.Foix (1894-1987)

(A Rafel Duran i a Catalina lo Magraner, dos (o tres) foixians de debò).

J.V.Foix és gairebé poc menys que una llegenda dins el món de les lletres catalanes i fora d'aquest territori. Periodista, prosista, poeta, agitador cultural entusiasta del tennis i de l'aviació, el geni de Sarrià visqué plenament "obert al món". Efectivament, Foix no fou un escriptor sempre tancat dins el seu estudi i enderiat amb llur escriptura. Ben al contrari, Josep Vicenç -deixem de banda per uns moments la seva tasca literària- rebia a la seva pastisseria de Sarrià, a més de "gourmands", tothom que mostràs preocupació pel futur cultural i lingüístic del país. Amb això s'entén perfectament que la publicació de "Gertrudis" (1927), el seu primer llibre, no va ésser precisament allò que se'n diu una sorpresa.

J.V.Foix poeta (la diferència entre aquest i la persona humana és que el primer no mor), en els seus inicis com escriptor, se sentí -juntament amb Folguera, Papasseit, Junoy i altres- fortament atret per l'Avantguarda, sense que això significàs deixar de costat els clàssics:

"M'exalta el Nou i m'enamora el Vell",

resa un dels seus decasíl·labs.

Insistesc que Foix, com a d'altres autors catalans d'aquesta època (tombants dels anys 20), no el podem considerar com avantguardista en el sentit literal del terme. Avantguarda vol dir ruptura, tant estètica com temàtica amb tots els moviments artístics anteriors. Recordem els postulats futuristes, on Marinetti, Filippo Tommaso Marinetti, fundador d'aquest moviment a Itàlia el 1909, profetitzava el Maquinisme i el Dinamisme, on un cotxe de carreres circulant a 100 qm/h. era molt més bell que no una Victòria de Samotràcia. He cregut oportú de fer aquest incís ja que, si seguí l'evolució de l'obra foixiana i la de Salvat-Papasseit, veureu que ambdós, del futurisme, sols n'agafen la forma (si per un moment la me permeteu discernir del contingut): l'ús de majúscules, paraules en llibertat (tal volta això ho devem als cubistes, com Apollinaire), espais en blanc, supressió de signes de puntuació, etc, emperò no els elements totalitzadors abans esmentats. Bé, de l'obra de Foix només puc dir que tot són lloances i, per a aquests que encara no han tengut l'oportunitat d'assaborir-la o per als qui s'hi vulguin recrear, aquí baix en tenim unes petites dosis:

"AHIR A LA NIT..."

Ahir a la nit, al desguàs de les barques, al peu del Rec de Canet, miràvem, escafandrers neòfits, les noies ajustades en un planell submarí d'aigües lascives. Les arponàvem, inhàbils, quan la lluna, amb frescors de llàntia, ens va fer encauar tots tremolosos. Vam perdre els guants de nit a la timba cremosa de llurs cossos.

A J. Salvat-Papasseit, I.M.

Ah!, si amb levites de verda llustrina ens amaguéssim darrere aquells sacs per quan vindran les noies, i, manyacs, cantéssim nadalenques amb sordina!

I, si ploqués, darrere una cortina coféssim la corona com els Mags, i en fer petar per la cambra els xerracs tothom digués que som de rel divina!

O anéssim tots plegats cap a les pistes i amb la raqueta empaitéssim ocells mentre els estels fan niu al cim dels tells

i els núvols, a ponent, són ametistes que dibuixen la gepa dels camells on cavalquem amb barbes futuristes!

(De Sol, i de dol)

A quin abís tots dos, a quin repòs entre clarors de sal en vasta platja, ens vam conèixer en equívoca imatge i en cels innats junyíem cos i plors?

Sol cadascú en l'introbable clos, absent la ment en insòlit paratge, uns en l'engany però, a sang i oratge al vall ermós colliem falses flors.

Fóres en mi la fútil aparença, aigua i abís en l'areny imprecís o regueró de foc en horta i brulls?

En la sopor de l'alta coneixença veig Arbre i Fruit, Serpent i Paradís a les cales secretes dels teus ulls.

DÉU, DE CARA AL MAR

Haviem sentit fressa de passos, darrere nostre, i de fulla seca petjada per algú que caminava fatigat i apressat a la vegada. Era el pintor Joan Miró que ens volia aconseguir. Duia una imatge policroma del Sagrat Cor, a cada braç, de bastant de pes. Ens va dir que cercava Déu i que s'havia hagut de contentar amb una aproximació. Un de la colla -un que sempre es deixa el tapaboques al penjador dels cafès- li va respondre que... a Déu, fort i etern, principi i fi de tot, geometria de l'absolut, omnipresent, el trobaria, a totes hores i a tots països, de cara al mar, assegut, pacient i misericordiós, amb els vells i els jubilats, al banc del si-no-fos.

(De Diari 1918)

CICLE INICIAL. PRIMER NIVELL

Conte: Un vespre a ca's padrins

Això era una nina que un dia va trobar a un cosí seu i li va demanar:

-Vols que anem a fer una volta?

-Sí, -li va contestar es nin-.

Quan feia dues hores que passejaven el cel se va ennigular i es nin va dir:

-Val més que mos n'aniguem a canostra, perquè ja és hora de berenar.

-Sí, berenarem i anirem a veure es padrí i sa padrina.

Recolliren es berenar i partiren cap a ca's padrins. Quan arribaren tocaren a sa porta, entraren i trobaren es padrí assegut devora es foc, pelant patates.

Es padrí els va dir: -Hola! Com vos va?

Sa padrina era dins sa cuina que fregia patates i un ou estrellat. I li donaren un bon susto, tal que li varen caure ses ulleres.

Soparen i jugaren a parxeixi tots quatre i després telefonaren a caseva per dir an es seus pares que volien quedar a dormir a ca's padrins.

Conte: Sant Antoni

Sant Antoni se'n va anar a pescar. Va agafar deu peixos, però quan va arribar a caseva n'hi faltava un, perquè p'es camí li havia caigut dins un clot.

Sant Antoni se'n va tornar a cercar es peix.

Però un àrbit de futbol havia vist com li queia i el va agafar i se'l va endur a torrar a un fogueró. Mentre el torrava el dimoni li va comparèixer, pegà una punxada amb sa forca i va agafar es peix.

Sant Antoni, que arribava, ho va veure i quan el dimoni fugia li va fer una creu. El

dimoni va quedar "estormiat" i li va caure es peix.

Sant Antoni el va agafar i se'l menjaren s'àrbit i Sant Antoni, sa meitat per hom.

Glosa

A sa classe de primer pintaren un dimonió enrevoltant un fogueró. Else va quedar molt bé.

Sopa de lletres

Cerca sis mobles de casa.

P C O M O D I	Solució:
C S T A U L A	Comodí
A C N R M R V	Taula
D L T M O B T	Cadira
I A S A L I S	Llit
R O U R C O R	Mirall
A L L I T A B	Armari
T M I R A L L	

I ARA, A MÉS...

PIZZERIA

AMB UN AUTÈNTIC FORN DE LLENYA!

Carrer d'en Sureda, 1 * Tel. 570624
PORT DE MANACOR

LA PART FORANA: UN MAL QUE VE D'ENRERA

per Antoni Oliver

Allò que ha fet que la Part Forana -que aquí ja té premsa pròpia- assolís baldor i fesomies fou l'esponerós creixement de la ciutat, sobretot si a la ciutat hi havia la cort del rei o els organismes administratius. Començà amb el moviment de les Comunes i més tard s'estengué fora de les ciutats, dins la ruralia. Això era a l'Edat Mitjana. Els nostres padrins ja se'n grataven la nafra.

Som anat a guaitar dins aquell Bestiari, una de les millors peces de tota la prosa catalana medieval, que és el "Llibre de les Bèsties" -redactat a l'hivern de 1285- de mestre Ramon Llull, i en duc un parell de mostres de pinyol vermell.

Com que les teulades eren de vidre -com encara ara- i el qui parlava massa clar s'hi jugava la pell de cada dia, Ramon es val d'un recurs invulnerable, el mateix que un altre il·lustre mallorquí, Anselm Turmeda, emprà en la "Disputa de l'ase": els animals. Uns animalets que parlen clar i català, tot dret, ja que no tenen pèls a la llengua, ni qui els ho talli per haver xerrat massa: Un dia "el lleó envià uns missatges al rei dels homes, aquest rei a qui vosaltres sots tramesos, és hom qui es confia massa en son consell e ha àvol consell e malvat, e de vils hòmens; e cascú de son consell cuida mills ésser rei que'l reia mateix, e ensems gasten son regne".

Això es diu tirar a ferir: Ramon, que co-neix de prim compte tots els racons de la cort, assenyala tot dret amb el dit i retrata els grans culpables amb els trets inconfusibles del pica-soques: els consellers intriguants, cobdiciosos, venals, mancats d'escrúpols, enfiladissos.

I ací comparèixen els representants de les Comunes (i de les que seran més tard les parts marginals i foranes); al seu enfront, el rei, els consellers i els administratius formaran ben prest un cos tancat i tot esmús: "Quatre ciutats trameteren vuit prohòmens al rei, al qual feien clams dels oficials, que tenia en aquelles ciutats, los quals eren hòmens mals i pecadors, e destruïen tota sa terra (això era exactament el que aconseguia la cobdícia rampant d'aquells oficials). Los prohòmens pregaren lo rei per tota la universitat de les ciutats que els donàs bons oficials" (Universitat està ací en el seu sentit original encara, equiva-

lent a confederació).

Una vegada més el rei, que feia orelles de mercader, els va remetre al seu Consell: *E lo rei tramès-los a son Consell, e dix que son Consell proveïria a lurs demandes*". El sistema burocràtic que s'espolsa les mosques i no funciona mai: "Com los vuit hòmens foren denant lo consell del rei e hagren mostrada lur raó, lo consell del rei los reprès fortment, car en aquell consell havien amics los oficials de les quatre ciutats, qui ab lur consell feien lo mal que feien, e qui dels diners que malament guanyaven los feien part. Aquells vuit prohòmens se'n tornaren sens que ab lo rei no acabassen".

El Consell, idò, donà la raó als oficials i una bona malmenada als prohòms, que se'n tornaren acadussats i amb les mans buides cap a ca-seva tirant llamps i pestes contra el rei. Hom creuria sentir encara aquell xerrim ofegat dels missatgers enutjats retornant acasa, to fellons, daixo-daixo, amb les mans buides i el mal gust a la boca.

El rei, mentrestant, feia despeses per a reunir les corts, que no aclarien res, i, per apagar la fam dels seus consellers, que no feien més que embullar la troca, no li quedava més remei que manllevar als jueus. De manera que el pobre rei "no havia tesaur, e tota sa terra empobria per la gran messió que feia".

I Ramon sap massa bé que els mals consellers continuaran vivint dels mals consells que donaran al rei i dels entrebancs que posaran a les seves intencions concretes i dels embulls que faran per a llevar-se de davant tots els qui els facin nosa.

Amb una intenció ben evident i vàlida fins al dia d'avui, mestre Ramon posa al cap de les representacions foranes uns prohòmens plens d'honradesa, respectuosos del poder del rei i sense gens ni una mica de por sempre que es tracta de denunciar els abusos dels funcionaris. Tret dels animals, són aquests els únics humans que es mouen per les pàgines d'aquest capítol plens de transparència i de dignitat.

A més del flagell de les influències hi havia ja aleshores el turment de qualsevol visitant de la cort o de l'oficina: l'antesala. El senyor rei es deixava veure quan ell ho trobava, i ben sovint passaven dies i dies abans de que ho trobàs. "Molts dies estegren

los mossatgers en aquella ciutat, abans que poguessen parlar amb lo rei, car aquell rei havia en costum que no's deixava ver més que a tard, e per significança de noblesa tenia's car. Un dia s'esdevenc que els missatgers hagren estat tot aquell dia a la porta del rei, que no pogren parlar amb lo rei, e foren ujats d'estar en sa cort". Clar que hi havia un sistema infalible per a obtenir una audiència. El mateix d'ara. I Llull la sabia de cor: "Los missatgers foren venguts al palau del rei, e no pogren entrar per parlar amb lo rei, tro que hagren logats los porters". Això de llogar -o subornar- porters és un mal que ve de vell. I dona bons resultats. Ja ho veis.

¿I no hi hauria a ciutat una oficina sense porters a qui hom haja de donar diners, ni consellers qui per diners no facin malvestat ni engany?

¿I no hi hauria un bon governant que no fos "hom de lausangeries" (de lligoteries), ni fes veguers, jutges, batles o procuradors que sien orgullosos, vanagloriosos, avars, luxuriosos o injuriosos?

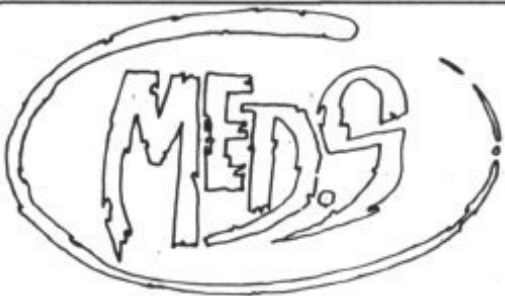
¿I no hi haurà un senyor ben enfilat o situat, a qui hom pugui parlar sense fer coa, i dir-li les necessitats sense haver de llegir un paper, o fer-li avinent les queixes i agravis sense que s'enfotimi i s'enfabioli?

És mal de creure. I encara avui sembla que hom deurà recórrer als animals, que no tenen res a tèmper, per a fer arribar a dalt de tot els mals-de-ventre que li escriuen l'ànima.

De la curta estada a ciutat els animals, just igual que aquells prohoms, tornaran a la seva pleta zoològica i forana tots coa baixa amb unes conviccions ben poc optimistes sobre el capteniment dels humans. El leopard deja "que ell amava més ésser bèstia irracional, jatsia que no fos res après de sa mort, que si era rei dels hòmens".

L'argument del "Llibre de les Bèsties" és contundent. I actual. I ha trobat un excel·lent recurs en fer dir als animals tan clar i català certes coses que ningú, situat en el capcaracull, hauria mai suportat que hom li fes avinent.

És ben clar que la gent pervinguda i enfilada ha deixat de ser de la Part Forana.

Mediterranean
International Footwear
Volume Exhibition
SHOE

Mallorca 8~10 Mayo de 1987

SOBRE LO TRADICIONAL

Lo tradicional, a la nostra cultura, té els seus orígens a l'antiga Grècia i a Roma, on es cultivava el politeïsm i la idolatria. El paganisme va sucumbir a l'agressivitat de les religions monoteïstes: l'Islam i el Cristianisme.

La cristiana, la més agresiva o, almanco, la vencedora fins avui, va aconseguir instal·lar-se expulsant els no creents, aixecant esglésies sobre altars pagans i damunt mesquites, creant la inquisició que encara ara dura, acarmullant riqueses i, sobretot, intentant esborrar de la memòria popular els rites pagans que s'havien mantingut al llarg dels temps, per a la qual cosa mai no va estalviar mitjans.

Si ens centram, per exemple, en els solsticis d'estiu i hivern, haurem de convenir que el seu simbolisme no coincideix amb el caràcter general de les corresponents estacions, i és el solstici d'hivern el qui obri la fase ascendent del cicle anual, mentres que el d'estiu inicia la fase descendent. En el simbolisme grec i romà estava representat per les portes solsticials, és a dir, per les dues cares de Jano, déu d'origen indo-europeu i un dels més antics déus de Roma. Déu dels déus, de les transicions, dels passatges, marcant les fases del passat al futur, d'un estat a l'altre, d'una visió a una altra, d'un univers a un altre, el déu de les portes... Presideix els principis, el primer any (ianuari, gener: la porta de l'any) intervé en el principi de cada acció, de cada empresa. Dirigeix els naixements, els dels déus, els dels homes, de l'univers i de les accions. Guardià de les portes que obri i tanca, té per atributs el bastó dels porters i les claus. Controla i vigila les entrades i les sortides, l'interior i l'exterior, la dreta i l'esquerra, el davant i el darrera i, com s'ha dit abans, l'entrada i la sortida del cicle anual: els solsticis. I el foc, que és abans de tot, el motor de la regeneració periòdica, mort i renaixement.

Ens estam oblidant de la tradició, de l'antic i bon sentit de la vida i deixam que sigui substituït pel santuari religiós, i és una llàstima.

La tradició, per mantenir-se, necessita esser coneguda primer i transmesa, després. La vertadera tradició no és tradicional en el sentit polític del terme, que consisteix en mantenir i restablir aquelles institucions i privilegis contraris al sentit liberal i democràtic de la nostra societat actual, sinó que ens ajuda a conèixer, sebre i mantenir la

posició de l'Home en el Univers i, sobretot, a observar un respecte per totes les coses que neixen del coneixement profund de la naturalesa humana. L'antic i bon sentit de la vida.

El desenvolupament del sentit crític és necessari per adonar-se'n de la contradicció que suposa, en una guarderia laica, el durlos als al·lots "els Reis", que evidentment són un símbol religiós, que els "foguerons", estiguin organitzats i siguin tants com bars hi ha, i que els sants cristians hagin usurpat el sentit i l'essència dels solsticis, així com tantes altres coses.

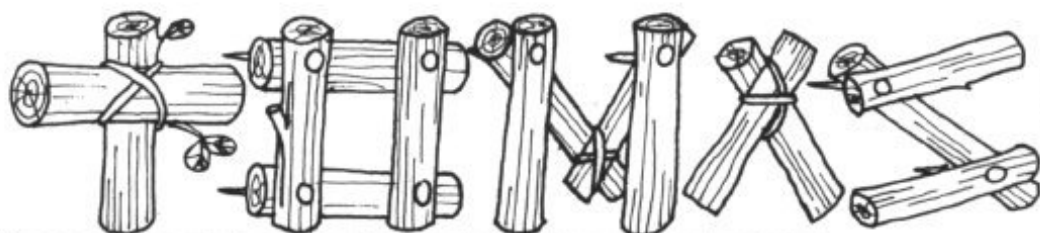
Els pobles tenen el dret i l'obligació de no deixar perdre la seva Memòria.

Moviment d'Objectors de Consciència

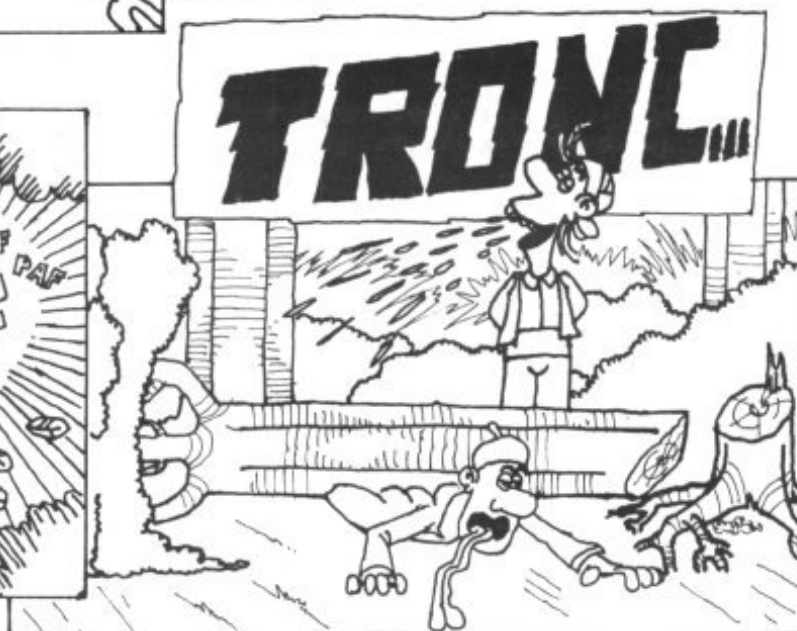
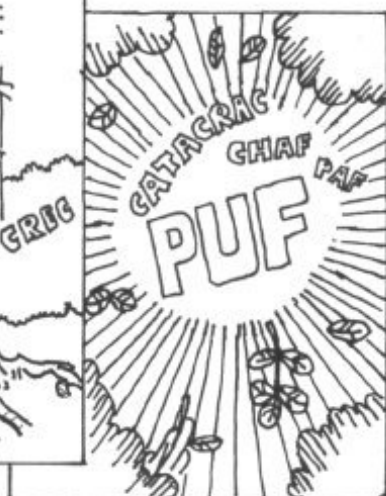
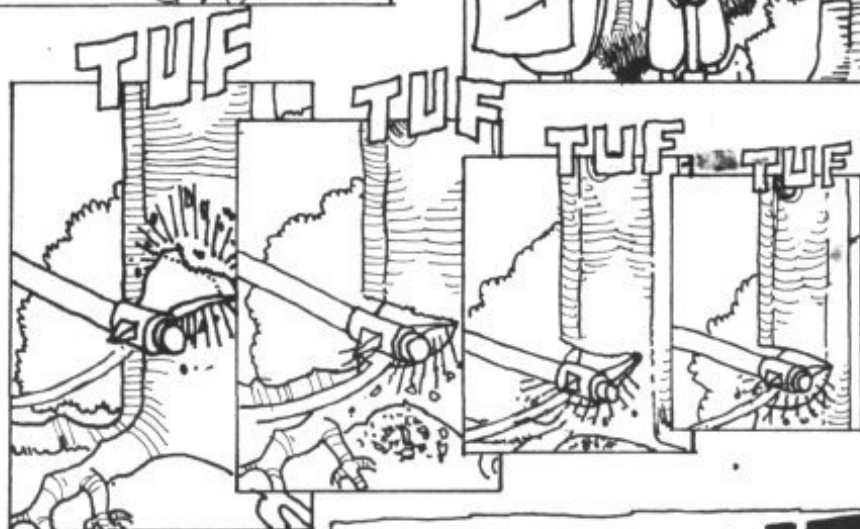
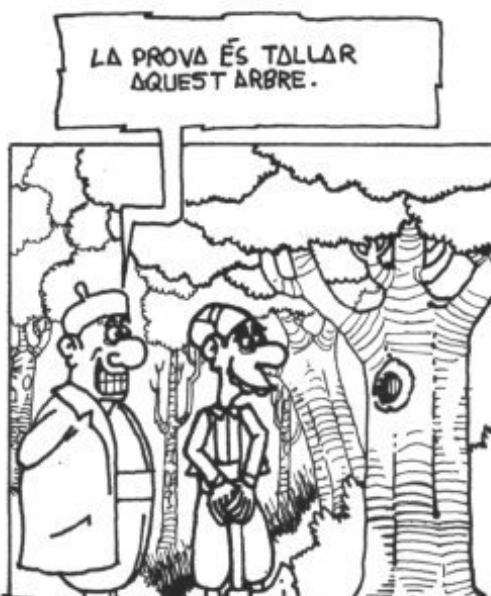
El temps				Estació de Ca'n Xesc	
Dia	litres	fenòmen atmosfèric	vent dominant	Mes GENER	
1				Temperatures màximes	
2					
3					
4				Dies graus	
5					
6				1-2	17
7	2'4			27-28	17
8				Temperatures mínimes	
9	3'9				
10	23'5				
11				Dies graus	
12	1'5				
13	16'8			14	0'5
14	12			15-18	0'5
15				Velocitats màximes del vent	
16	22				
17	9'8				
18				Dies Qmts/hora	
19					
20	2'7			10	80-85
21	1'6			14	75-80
22				Fenòmen atmosfèric	
23					
24					
25					
26					
27					
28	1'6				
29	1'4				
30	15'2				
31	0'4				
	117'9				
				Pluja	●
				Neu	✱
				Calabruix	△
				Tempestat	⌂
				Boira	☁
				Rosada	—
				Gelada	⌋
				Petita nevada	⊠

El mes de gener ha estat fred des del seu començament fins al dia 22, en què la circulació atmosfèrica passà a ser de component sud i sud-oest. Durant els primers 22 dies tenguérem 7 o 8 gelades ben fortes i dues nevades que cobriren tota la part nord del nostre terme. També baixaren els torrents de Ses Planes i Sa Blanquera.

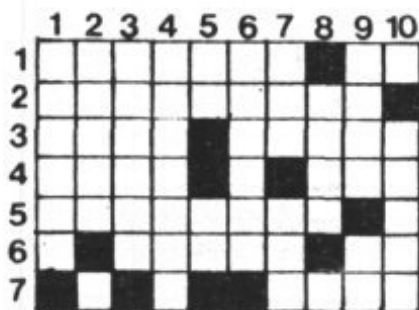
Segons el pluviògraf local, va ploure durant 43 hores i 50 minuts.

4^x ARIGUES 87

MOTS ENCREUATS

HORITZONTALS.- 1.-Introducció. Cara del dau marcada amb un punt. 2.-De forma anàloga a la d'una nau. 3.-En les femelles dels mamífers, òrgan destinat a contenir el fetus fins el moment del part. Qualsevol dels composts resultants de la substitució d'un o més àtoms d'hidrogen de l'amoniac per un radical alcohòlic. 4.-Cubell. Símbol del nitrogen. Dit fam. d'una persona, esp. d'un noi, molt petit. 5.-Relatiu o pertanyent a l'iris de l'ull. Símbol del iode. 6.-Cinquanta. Espiral. Article. 7.-Símbol del carboni. Consonant. Tronc de l'arbre.

VERTICALS.- 1.-No útil. 2.-Fig, Home lúbric. Cent. 3.-Esdevenidor, esp. situació futura d'algú. 4.-Cinta per a girar els fulls en els llibres. 5.-Mascle de l'oca. Al rev. afirmació. 6.-Mamífer del

grup del camell, més gros que la llama, que habita les regions temperades de l'Amèrica del Sud. 7.-Part de l'armadura antiga que cobria el cap. Òrgan de l'olfacte. 8.-Nopm de dona. Símbol de l'oxigen. 9.-Petit insecte lepidòpter la larva del qual es cria a la roba i la rosegua i destrueix. Al rev. Nom de lletra. 10.-Símbol del sofre. Posa l'una sobre l'altra coses formant pila.

SOPA DE LLETRES

C O R R I T J O L A E
D M O R T E D F L B S
I H M X F E O C E S D
D I A K G N Z Q V R X
A J N V O L X T A C J
L L I L O S Y S M I E
E M L E F T E I A P U
R B D A P X A Z O R S
A C N G S H T G L E R
K R J O I S S E D L P
N R E D A L A N K L T
A D F G H J K L O P E
H J K L O I U Y P R T

Dins aquesta sopa de lletres si cercau bé hi trobareu els noms de deu plantes de les Balears.

FUGA DE VOCALS

V _ N _ M D' _ L L _ _ N V _ N _ M
_ _ N _ M _ L L _ _ N _ N _ M;
S _ R T _ M D' _ L L _ _ N S _ R T M
_ _ N T R _ M _ L L _ _ N _ N T R _ M.

JOIERIA FEMENIAS

LLISTES DE NOCES
OBJECTES DE REGAL

Carrer del Rector Pasqual, 8 * T. 569072

ENDEVINALLA

Una véia que té set fies ,
sa major té quatre dies.

FUGA DE VOCALS

Venim d'allà on venim
i anam allà on anam;
sortim d'allà on sortim
i entram allà on entram.

A S I S A G O G E
A R N A V I C U L A R
U T E R A M I N A
T I N A N N A P
I R I D I A N A I
L R O S C A E L
C R S O C A

ENDEVINALLA

Es la quaresma.

C O R R I T J O L A
D O F L
I M O
A V N
A N V O
L L I L O A T A M I
E L T A P
R A A
A G S
L S
N R E D A L A

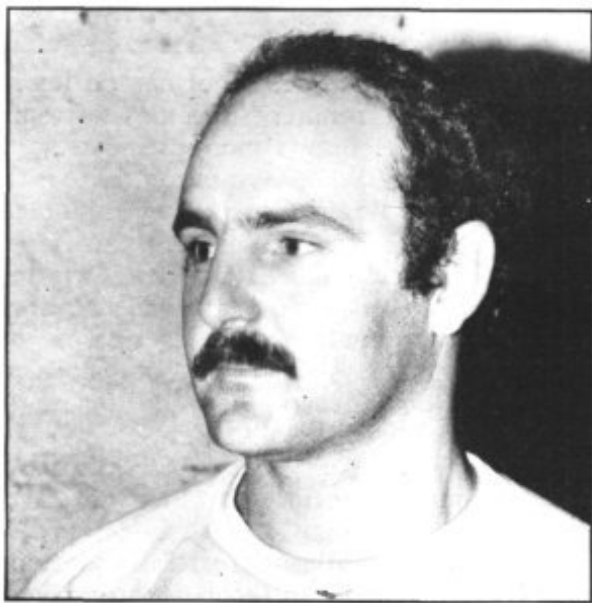
SOPA DE LLETRES

MOTS ENCREUATS

CARDASSAR 4, CULTURAL 0

Domini total i absolut per part del Cardassar. Emperò no hem d'oblidar que l'equip visitant es quedaria amb tres homes menys a mesura que s'anava desenvolupant el partit. Quant a l'aspecte purament esportiu, a nivell d'individualitats, aquest partit tengué un nom: Toni Nicolau, autèntic revulsiu aquest home que malgrat haver passat la barrera dels 30, no per això ha deixat les ganes de lluitar dins un camp de futbol: mullà 6 vegades consecutives en dos partits (els 2 de la jornada anterior, dins Alcúdia i els 4 d'avui, jo diria que és un senyor balanç). Ja sabíem que era un bon jugador però ja n'hagués pogut deixar qualcun per als altres! No ho trobau?

(A la fotografia de Pep Blau teniu el nostre protagonista)

CARDASSAR 2, LA UNION 1

Primera part bastant pobra, sense idees, tot i que els tres gols d'aquest partit es marcarien en aquests primers 45 minuts. Els trets més destacables, serien la reaparició de Mondéjar i el debut de Barceló (jugador provinent del Badia).

Foren els visitants els primers en obrir el marcador. Poc duraria aquesta alegria, ja que tot d'una en Miquel Galmés faria el gol de l'empat. I, pocs minuts després, Estelrich, amb la col·laboració del porter visitant, establiria el resultat definitiu. A la reanudació, aquest porter es trauria l'espina convertint-se en un autèntic mur que s'encarregaria que el marcador ja no es tornàs moure.

ANDRATX 2, CARDASSAR 0

Després d'haver conseguit els darrers 6 punts que estaven en joc, arribaria aquesta nova decepció. El Cardassar, a la seva sortida al terreny de joc, semblava com a cohibit, amb molt poques ganes, acabant la primera part amb un 1-0. A la sortida dels vestuaris, els llorencins, en lloc de reaccionar, feren tot el contrari al que s'esperava.

CARDASSAR 0, CAMPOS 1

Partit avançat al dia de dissabte degut a que el diumenge, el Real Madrid visitava el Lluís Sitjar. Temps ideal per a la pràctica del futbol, camp en perfectes condicions i molt de públic. El Campos arribava a Sant Llorenç amb l'aureola de no haver marcat cap gol fora de casa i amb només 5 gols en contra (recordem que el futbol no pensà en estudiar matemàtiques). Partit aquest on el Cardassar començà imposant el seu domini, però cada vegada que arribaven a l'àrea visitant, una sòlida defensa desbaratava totes les seves ocasions.

Els locals, per altra banda, sense practicar un futbol de l'altre món, no es mereixien aquest resultat, ja que hi posà molt poques ganes en l'empresa. Resumint, una ensopegada.

ARENAL 2, CARDASSAR 1

Primera part clarament dominada pels locals. No obstant, els homes de Gelabert foren els primers en donar feina a l'home del marcador per obra de Nicolau.

A la segona, els visitants milloraren el seu joc ofensiu per a després quedar sotmesos a un Arenal que no conformant-se en empatar, remuntà el gol encaixat.: 2-1.

La situació actual és la següent: 22 -2, 12è lloc (a 7 punts del 6è i a 5 de la zona de descens).

TRUC

Aquests dies ha finalitzat el IV Campionat de Truc "Ebenisteria Marqueño", que es venia disputant al Bar Ca's Corder des de feia unes setmanes. El "Tàndem" Miquel Marqueño-Pep Gelabert es faria amb aquest trofeu. Victòria que tots els participants celebraren amb un sopar a "Sa Guàtlera".

Jaume Galmés

EL SR. JUNCOSA

El Sr. Juncosa era consort. Diven que era artista i titulat universitari, però fonamentalment, a Sant Llorenç, era "s'homo de donya Pepita", sa mestra.

Vivien en el molí.

Potser a Madrid començaven a bufar aires nous a nivell de demanda educativa i, a poc a poc, l'educació havia d'ésser considerada com un bé capaç de resoldre situacions personals, socials i econòmiques, però...

A Sant Llorenç d'ahir, en els anys 50, l'educació no era un problema. Els al.lots havien d'anar a escola perquè sí i perquè no fessin balandrines pel carrer. Llevat de curtes èpoques de recol.lecció, ametles i garroves- els nins vilatans feien poques aportacions al patrimoni familiar... i éssent així més valia que aprenguessin a llegir una mica i a fer molts de comptes perquè com més d'això sabessin, manco els "fotrien" els mercaders.

Els polítics lloaen els educadors però "passaven" completament de l'escola en general, i molt més d'aquells nins i educadors que convienien en nuclis urbans petits i allunyats de la capital, on ni tan sols hi havia un edifici anomenat "escola".

En aquest contexte, no és extranya la proliferació de gent que, aprofitant un avantatge cultural, es dedicàs a l'ensenyament. Ja tenim una "escola de pago", que a nivell casolà, possibilitarà entre els nins, aquella

diferenciació social que, en el cas de les nines, la cominitat tenia resolta des de temps enrera amb els elements monges/mestra.

I tot, malgrat la bona voluntat de tots.

L'escola del llegir, l'escriure i del fer comptes, una mica rebossat amb els ideals provinents, l'acció i figura dels Reis Catòlics.

Fer, ara mateix, comparacions amb el que passava als pobles rurals francesos, d'anesos o àmericans seria ben aclaridora de moltes qüestions actuals, però defuig de les intencions de l'article.

Una detinguda lectura de "Flor de Card", la novel.letra de Mn. Galmés, és sempre interessant en molts d'aspectes. En aquest cas concret i malgrat les diferències temporals, és ben il.lustrativa de la "vida de pandilla" d'aquells nins d'ahir "posats" davant la càmera fotogràfica.

N'Antoni "Artaner", en Tomeu "Blanc", en Guillem "Joi", en Miquel "Matxet", en Bernat "Canai", n'Antoni "Metxo", en Joan "Cadireta", en Tomeu "Càndil", n'Andreu "Font", ..., en Pere "Blanc", en Joan "Lluent", n'Antoni "Pistola", en Joan "Serverí", en Miquel "Parreta", n'Antoni "Serverí", n'Onofre "Puça" o en Sion "Mascaró" us ho poden contar. Una vetlada contant/escoltant anècdotes passades sempre és entretinguda i enriquidora.

Fotografia cedida per Guillem Jaume "Joi".